

ENMAK 2030 alameesmärgid ning valdkonnad

12.11.2014

Lembit Vali

Jaanus Uiga

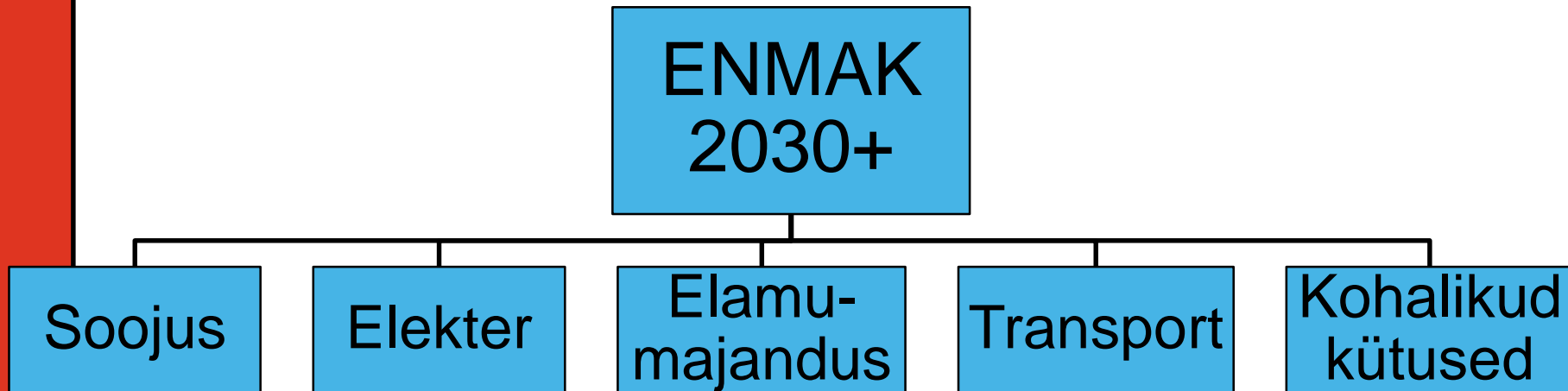
Eesti Arengufond

Energia- ja rohemajanduse meeskond

Millest täna räägime?

- ENMAK 2030 eelnõu alameesmärgid:
  - Varustuskindlus
  - Primaarenergia sääst
  - Majanduse seisund
  - Seire

ENMAK 2030+

Arengukava strateegilised eesmärgid algatamisotsuses

- 1 Energiavarustuse tagamine elektrimajanduses, soojusmajanduses, transpordisektoris, elamumajanduses ja kodumaiste kütuste tootmises
2. Eesti konkurentsivõimet kahjustamata majanduse energiamahukuse vähendamine (konkurentsivõimet kahjustamata) ja energiatõhususe suurendamine energia tootmisel, ülekandmisel, jaotamisel ja tarbimisel
3. Energiajulgeoleku suurendamine energia tootmiseks vajaliku ärikeskkonna, energiainfrastruktuuri ja ühenduste arendamise ning kodumaiste kütuste tootmise kaudu

ENMAK 2030 eelnõu: meetmed

Varustuskindlus	1.1. Elektrienergia tootmise arendamine
	1.2. Elektrienergia tõhus ülekanne
	1.3. Gaasivarustuse tagamine
	1.4. Kütusevarude säilitamine
	1.5. Soojuse tõhus tootmine
	1.6. Energeetikaalane väliskoostöö
Primaarenergia sääst	2.1. Põlevkivist sekundaarkütuste tootmine
	2.2. Alternatiivkütuste tootmine ja kasutuselevõtt transpordis
	2.3. Motoriseeritud individuaaltranspordi nõudluse vähendamine
	2.4. Tõhus sõidukipark
	2.5. Olemasoleva hoonefondi energiatõhususe suurendamine
	2.6. Uute hoonete energiatõhususe suurendamine
	2.7. Tõhus soojusenergia ülekanne
Majanduse seisund	3.1. Avaliku sektori eeskuju
	3.2. Energiasääst muudes sektorites
	3.3. Teadus- ja arendustegevus

Milline on Eesti energiamajandus aastal 2030?

ENMAK 2030 põhitulemused

- Riigieelarve laekumiste kasv **2%/a** võrreldes baas-stsenaariumiga
- Majanduse energiamahukus väheneb 2030. aastaks **66%** võrreldes 2012. aastaga (5,6 -> 2 MWh/1000 €/SKP)
- Imporditavate kütuste osakaal aastal 2030 on **<25%**
- On tagatud EL-i pikaajalise energia- ja kliimapoliitika eesmärkide täitmine

Eesti 2030 vs EL 2030

EL-i energia- ja kliimapoliitika raamistik 2030	▪ 2020 ning 2030 jääb <u>energia lõpptarbimine</u> 2010. aasta tasemele (~32 TWh)
	▪ 2030 moodustab <u>taastuvenergia</u> osakaal 45% energia lõpptarbimisest
	▪ 2030 moodustab <u>taastuvenergia</u> osakaal 28% <u>primaarenergia sisemisest tarbimisest</u>
	▪ 92% <u>puidu energeetilisest potentsiaalist</u> kasutatakse <u>soojuse</u> (sh <u>soojuse ja elektri koostootmine</u>) tootmiseks
	▪ Aastaks 2050 on <u>KHG</u> emissioonid energiasektorist vähenenud >80% võrreldes 1990. aastaga

[1] Puidu energeetiline potentsiaal on vastavalt Metsanduse arengukavas aastani 2020 defineeritud raiemahule (12 mln tm/a) ning Energiaressursside töögrupi prognoosile 12,3 TWh/a

ENMAK põhitulemused: energiajulgeolek + energiatõhusus

Energiajulgeolek	▪ 2030. aastal on imporditavate kütuste osakaal 25% (vs 23% aastal 2012)
	▪ 2030. aastal on imporditava elektri osakaal 0% (vs 0% aastal 2012)
Energiatõhusus	▪ 2030 on primaarenergia sisemaine tarbimine 11% väiksem kui 2012. aastal
	▪ Eesti majanduse energiamahukus väheneb 5,6 MWh-lt/1000 € _{SKP} (2012) 2 MWh-ni/1000 €_{SKP2012}

Majandusmõju

Majandusmõju	▪ 2015...2030 suureneb SKP ENMAK 2030 meetmete mõjul 16 mlrd €¹
	▪ Riigieelarve laekumiste kasv 2%/a võrreldes baas-stsenaariumiga ¹
	▪ Riigipoolsete investeeringute (sh toetused) kogumaksumus arengukavaga hõlmatud sektorites aastatel 2015...2030 on 2,9 mlrd €²
	▪ Riigi tulud kasvavad arengukavaga hõlmatud sektorite mõjul 2015...2030 5,2 mlrd €²

^[1] Arvutustulemused on esitatud 2011. aasta hindades ning võrreldes mittesekkuva (BAAS-stsenaariumiga).
Detailed arvutustulemused on nähtavad [ENMAK 2030 majandusmõju mudelist](#) ning [ENMAK 2030 Teekaartide mudelist](#).

Varustuskindluse meetmed

Elektrienergia tootmise arendamine

Elektrienergia tõhus ülekanne

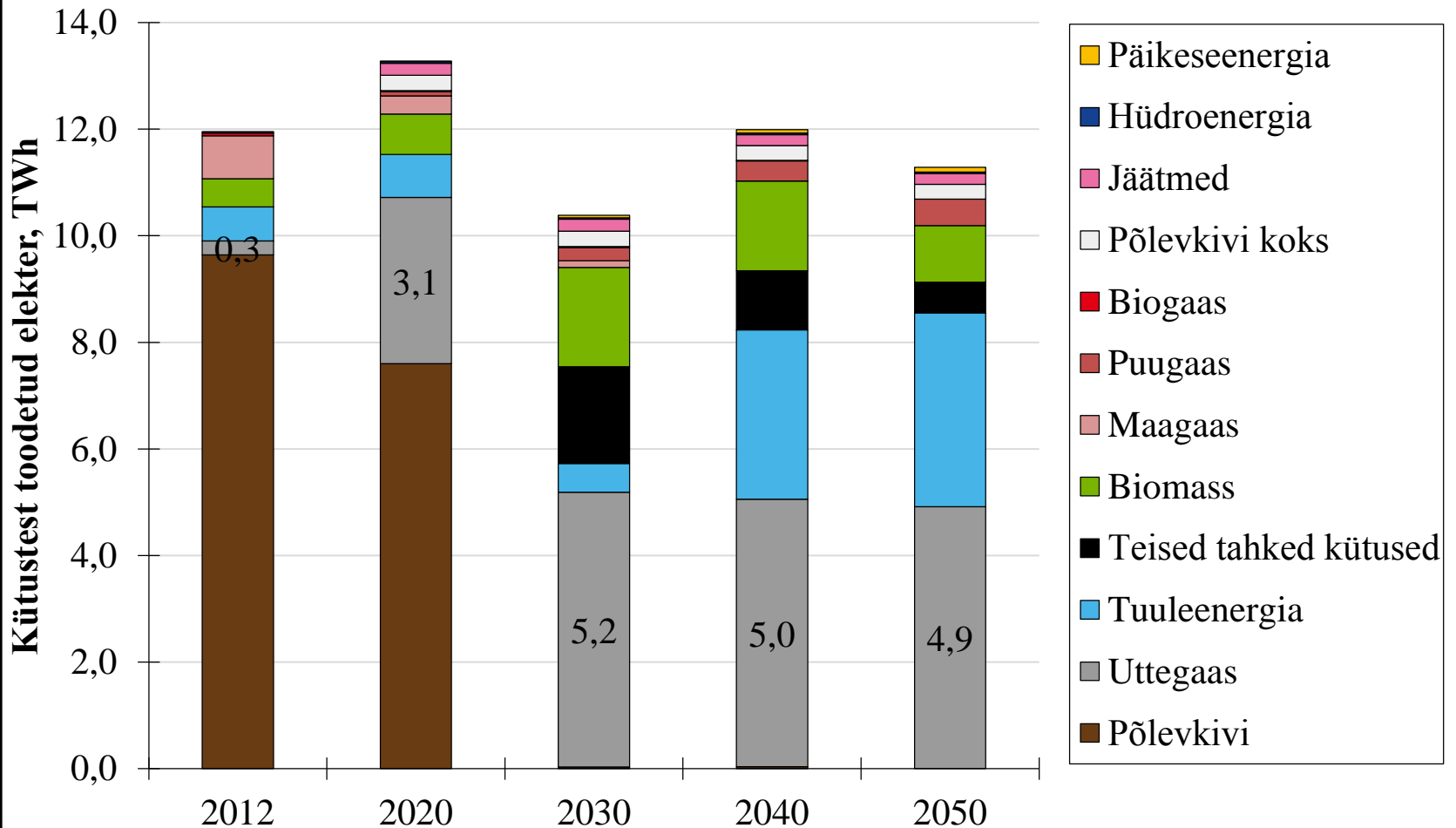
Gaasivarustuse tagamine

Kütusevarude säilitamine

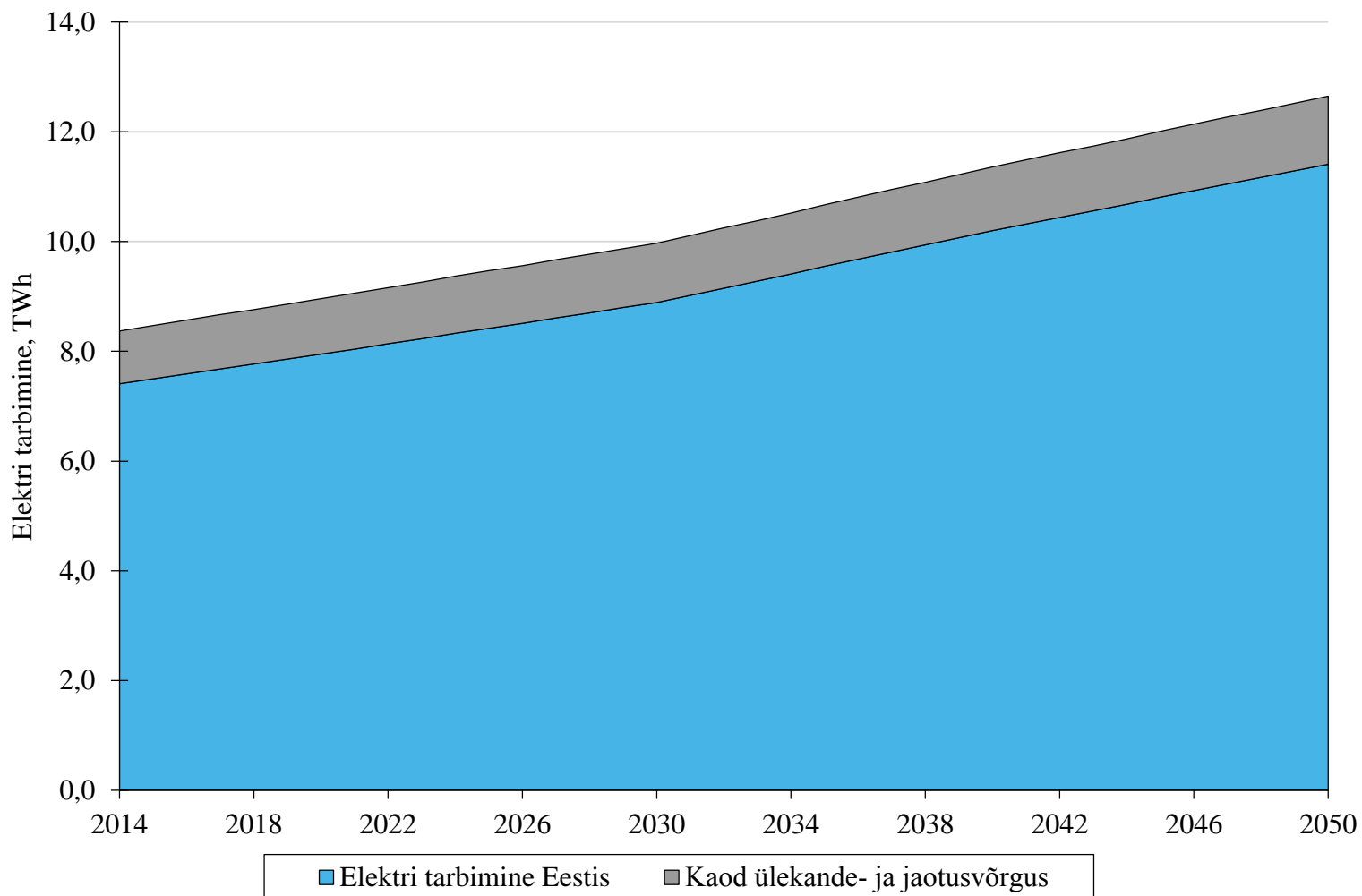
Soojuse tõhus tootmine

Energeetikaalane väliskoostöö

Elektri tootmisportfell

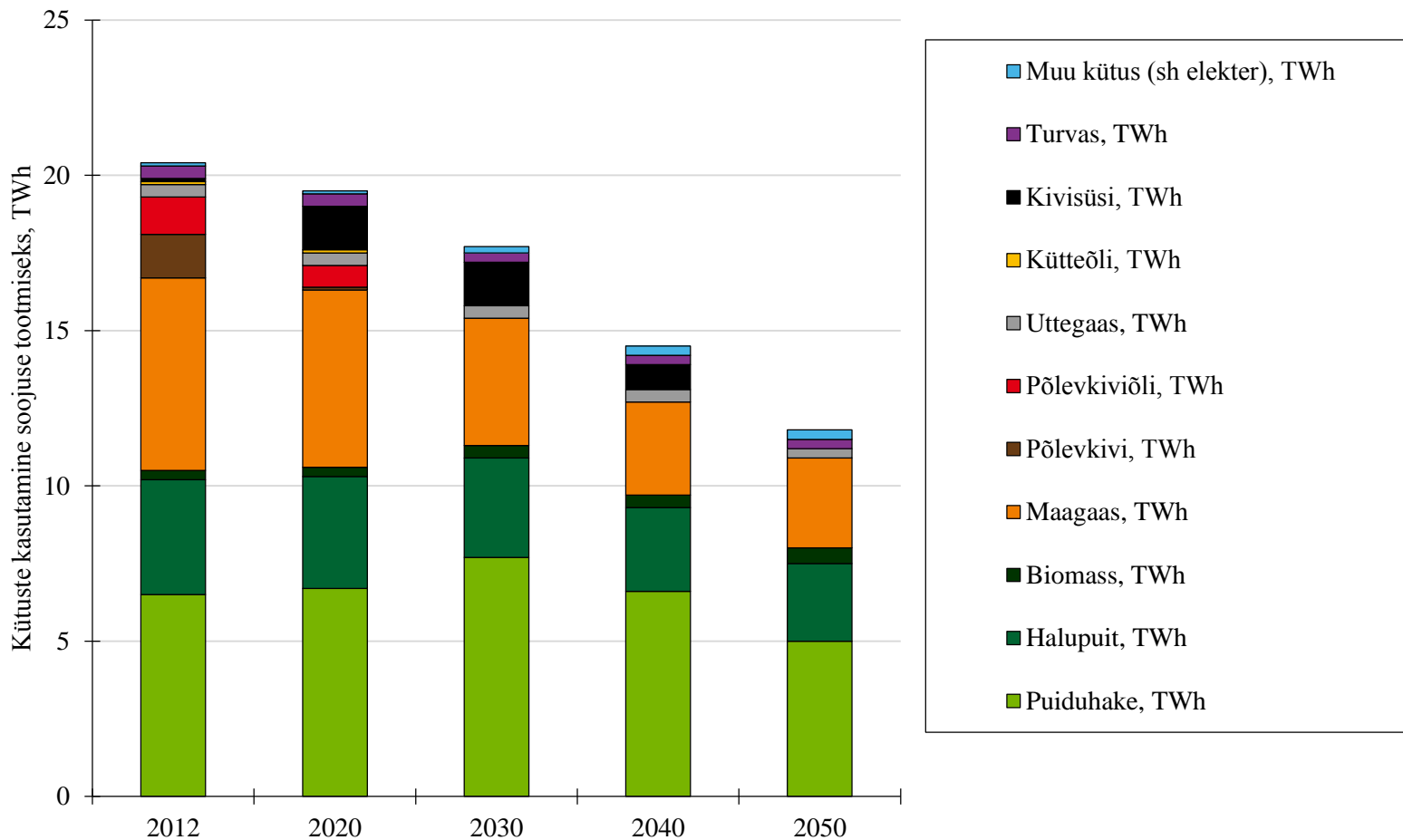
Elektri tarbimine

Elektri ülekanne

- N-1-1 kriteeriumi täitmine
- Ilmastikukindla võrgu osakaal 75%
- SAIDI - 90
- Kolmas Läti 330 kV ühendus
- Desünkroniseerimine Venemaa energiasüsteemist

Soojuse tootmine

Primaarenergia säästu meetmed

Põlevkivist sekundaarkütuste tootmine

Alternatiivkütuste tootmine ja kasutuselevõtt
transpordis

Motoriseeritud individuaaltranspordi nõudluse
vähendamine

Tõhus sõidukipark

Olemasoleva hoonefondi energiatõhususe
suurendamine

Uute hoonete energiatõhususe suurendamine

Tõhus soojusenergia ülekanne

Mõõdikud

- Põlevkivi energiasisaldusest kasulikult kätte saadud energia osakaal 60%
- Taastuvate energiaallikate osakaal transpordis tarbitud energiast 10% 2020
- Metaankütuste kasutamine maanteesõitudeks 10%
- Sõiduautode kasutuse kasv kuni 30%
- Ühistranspordi kasutuse osakaal aastaks 2020 üle 25%

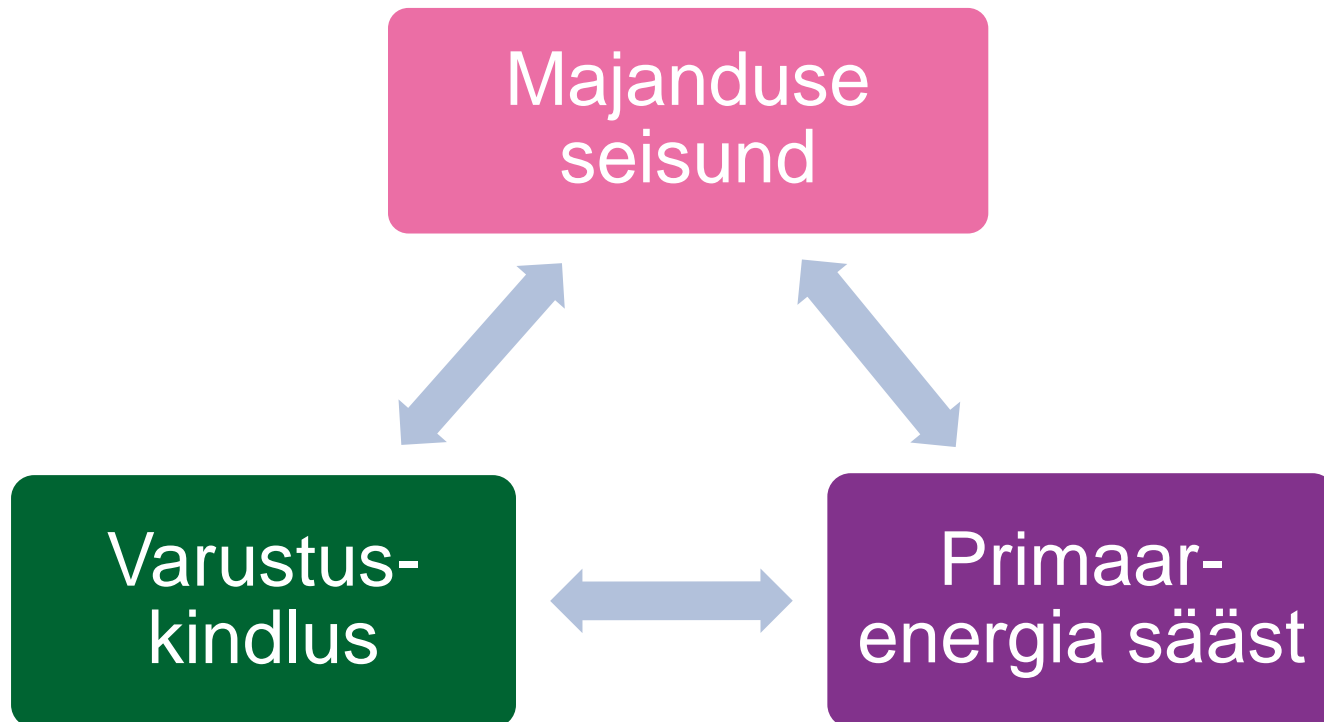

Mõõdikud(2)

- Ökonoomsete (energiaklass A-C) sõidukite osakaal uute sõidukite soetamisel aastaks 2020 - 50%
- Sõidukipargi kütusekulu hoidmine aasta 2012 tasemel aastal 2030 – 8,3 TWh
- Riiklike toetuste abil rekonstrueeritud elamute netopind aastal 2030 – 17,0+10,4 milj m²
- Saavutatud energiasääst – 50% korterelamud
- Parendatud kodumajapidamiste arv - 320 000
- 4. Riiklike toetuste või soodustuste abil ehitatud liginullenergia elamute maht – 40 000 m²/a
- Kaugkütte soojuskao vähenemine – 0,3 TWh

Majanduse seisund

Eesti energiamajandus ja elamumajandus toetavad majanduse arengut ja võimalusi Eesti elanike heaks toimetulekuks

Majandus: otsesed meetmed

- Avaliku sektori eeskuju
- Energiasääst muudes sektorites
- Teadus- ja arendustegevus
- Energeetikaalane haldusvõimekus

Majandus: mõõdikud

- Avaliku sektori kasutuses olevate rekonstrueeritud hoonete netopind – **960 tuh m²**
- TA programmi täitmine teemade lõikes ja erasektori panus selles – ___%
- Energiamaajanduse arengukava rakendusplaani tegevuste täitmine – ___%

Arengukava maksumuse prognoos 2015...2030^{56 57}

Valdkond	Kogumaksumuse prognoos 2015...2030, mln €/a		sh riigi tegevuste maksumuse prognoos, mln €/a		Riigi tulud vs BAAS 2015...2030, mln €/a
	BAAS	Sekkuv	BAAS	Sekkuv	
Elektrimajandus	700 ⁶⁰	780 ⁶⁰	_61	_61	120
Soojusmajandus	1440	1300	_62	_62	47 ⁶³
Hoonefond	960	1160	3,8 ⁶⁰	126 ⁶⁴	
Transport	2920 ⁶³	2530 ⁶⁵	-	40	114
Kütusemajandus	-	230 ⁶⁷	_68	12 ⁶⁸	50
Teadus- ja arendustegevus	-	13	-	4	-
Energiavaldkonna haldussuutlikkus ja rahvusvaheline koostöö	-	2	-	2	-
Kokku	6000	6030	3,8	184	331
SKP muutus 2015–2030 mln €/a	-	920	-	-	-
Tööhõive muutus, in/a	-	16 000	-	-	-
Tööviljakuse muutus	-	1,7%	-	-	-
Väliskaubanduse saldo muutus	-	3%	-	-	-

Arengukava maksumuse prognoos 2015...2030

- 56 Org, M., Uiga, J. 2014. [ENMAK 2030 teekaartide mudel.](#)
- 57 Grünvald, O., Lokk, A. 2014. [ENMAK 2030 valdkondade stsenaariumide majandusmõju analüüsi aruanne.](#)
- 58 Ei sisalda kulu aktsiisimaksudele.
- 59 ENMAK 2030 majandusmõjude analüüsimudeli alusel. Ei sisalda aktsiisitulu.
- 60 Sisaldab investeringuid elektritootmisvõimsustesse ning elektrivõrkudesse, 61 kulutusi kütustele (ei sisalda uute õlitechaste maksumust)
- 61 Täiendavaid toetusmeetmeid lisaks olemasolevatele ei planeerita. Olemasolevad toetusskeemid on ümbervaatomisel.
- 62 Kuni aastani 2020 on planeeritud SF toetusi 12 mln €/a.
- 63 Elamu- ja soojusmajandust on vaadeldud koos, kuivõrd hoonete soojusvajaduse vähenemine mõjutab otseselt arenguid soojusvarustuses. Riigitulude vähenemine on osaliselt tingitud hoonete kütmiseks kasutatavate kütuste kasutamise vähenemisest
- 64 Kuni aastani 2020 on planeeritud SF toetusi 23 mln €/a.
- 65 Kogukulu kütustele, autode ostmisele ja hooldusele, taristu investeringule ja hooldusele jms. Sh 63 mln €/a transpordi energiasäästu-alaste tegevuste kulu
- 66 Alternatiivkütuseid mittesekkuvas stsenaariumis ei toodeta.
- 67 Ei sisalda investeringuid õlitootmisse ning kulusid kütusevarude hoidmiseks. Ei sisalda bioetanooli tootmiskulusi, mida on käsitletud KSH aruandes.
- 68 Kuni aastani 2020 on planeeritud 7 mln €/a.

Meetmeteülesed mõõdikud

- põhinevad KSH aruandes käsitletud teemadel
- kokku 23 mõõdikut, nende rühmad
  - riigisektori tulud ja kulud
  - energiajulgeoleku, sh varustuskindluse tagamine
  - tervisemõju vähenemine
  - majanduse konkurentsivõime paranemine
  - mõju vähenemine looduskeskkonnale

Valdkond	Mõõdik	Ühik
Riigisektori tulud ja kulud	Riigi tegevuste maksumus	mln €/a
	Maksutulu laekumine, mln €/a	mln €/a
Energiajulgeoleku, sh varustuskindluse tagamine	Energia lõpptarbimine	TWh
	Primaarenergia sisemaine tarbimine	TWh
	Imporditavate kütuste osakaal	%
	Imporditud elektri osakaal	%
	Taastuenergia osakaal primaarenergia sisemaises tarbimises	%
	Taastuvate energiaallikate osakaal energia lõpptarbimises	%
	Kütusevabade energiaallikate osakaal energia lõpptarbimises	%
Tervisemõju	Tervisekadu ehk haiguskoormus DALY	DALY
	PM2.5-st tingitud varaste surmajuhtumite arv	in/a
Majanduse konkurentsivõime paranemine	SKP muutus	%
	Väliskaubanduse saldo muutus	%
	Tööviljakuse muutus	%
	Tööhõive muutus	in/a
	Energiamahukuse muutus	%
Mõju looduskeskkonale	KHG heide	mln t/a
	Bioloogilise mitmekesisuse muutus	
	NO _x	t/a
	SO ₂	t/a
	PAH	t/a
	HCB	kg/a
	LOÜ	t/a

ENMAK 2030+ seire

ENMAK 2030 osapooled	Varustuskindlus						Primaarenergia sääst						Majanduse seisund				
	1.1. Elektrienergia tootmise arendamine	1.2. Elektrienergia tõhus ülekanne	1.3. Gaasivarustuse tagamine	1.4. Kütusevarude säilitamine	1.5. Soojuse tõhus tootmine	1.6. Energeetikaalane väliskoostöö	2.1. Põlevkivist sekundaarkütuste tootmine	2.2. Alternatiivkütuste tootmine ja kasutuselevõtt transpordis	2.3. Motoriseeritud individuaaltranspordi nõudluse vähendamine	2.4. Tõhus sõidukipark	2.5. Olemasoleva hoonefondi energiatõhususe suurendamine	2.6. Uute hoonete energiatõhususe suurendamine	2.7. Tõhus soojusenergia ülekanne	3.1. Avaliku sektori eeskuju	3.2. Energiasääst muudes sektorites	3.3. Teadus- ja arendustegevus	3.4. Energeetikaalane haldusvõimekus
ENMAK 2030 juhtimine ja rakendamine																	
MKM	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
KeM	X				X		X	X	X				X	X	X	X	X
PõM					X			X					X	X	X	X	X
HTM													X	X	X	X	X
RM			X	X			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
SIM		X	X					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Riigikantselei						X							X	X	X	X	X
MV-d ja KOV-d		X	X		X		X	X	X		X	X	X	X	X	X	X

Aitäh kuulamast!

Kõik materjalid ENMAK 2030+ kohta on tutvumiseks
www.energiatalgud.ee/ENMAK

Lembit Vali

lembit.vali@arengufond.ee

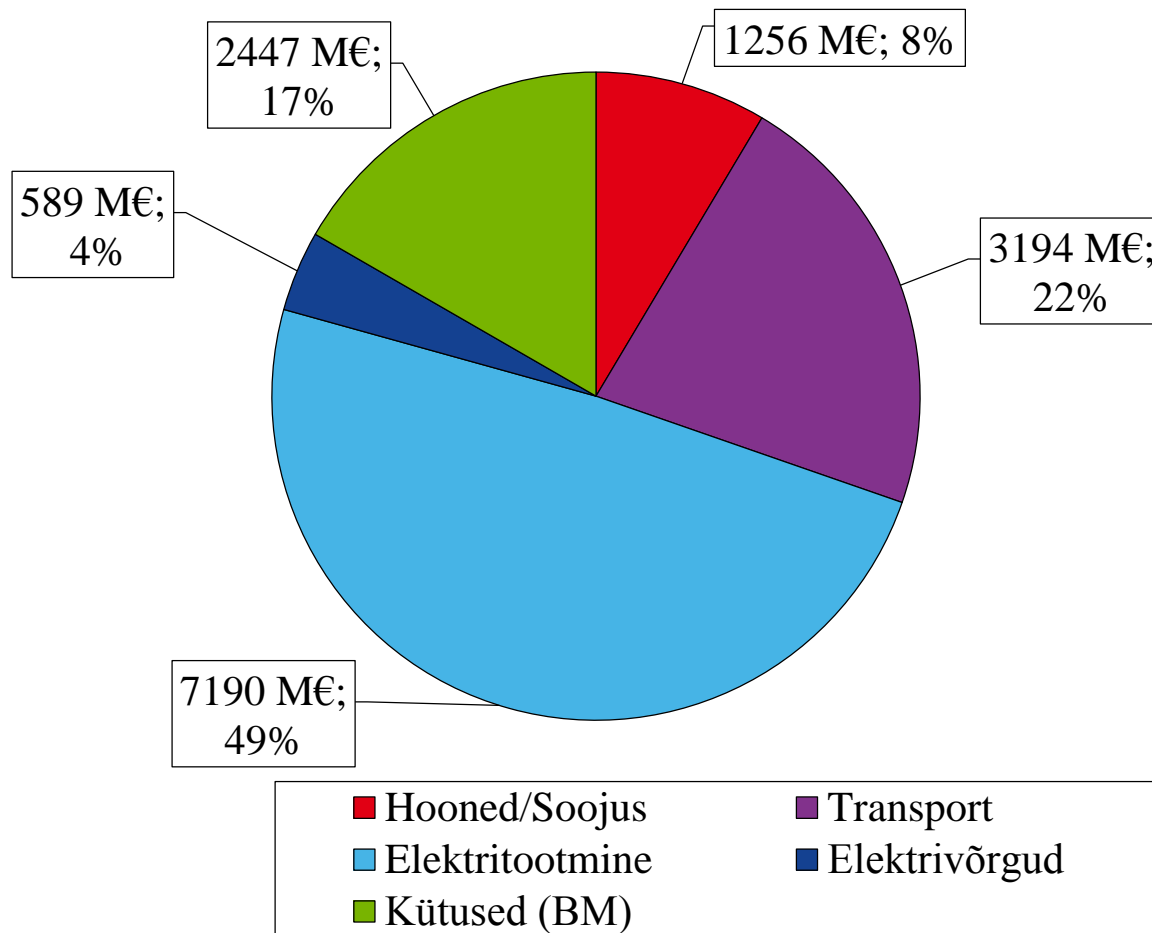
Jaanus Uiga

jaanus.uiga@arengufond.ee

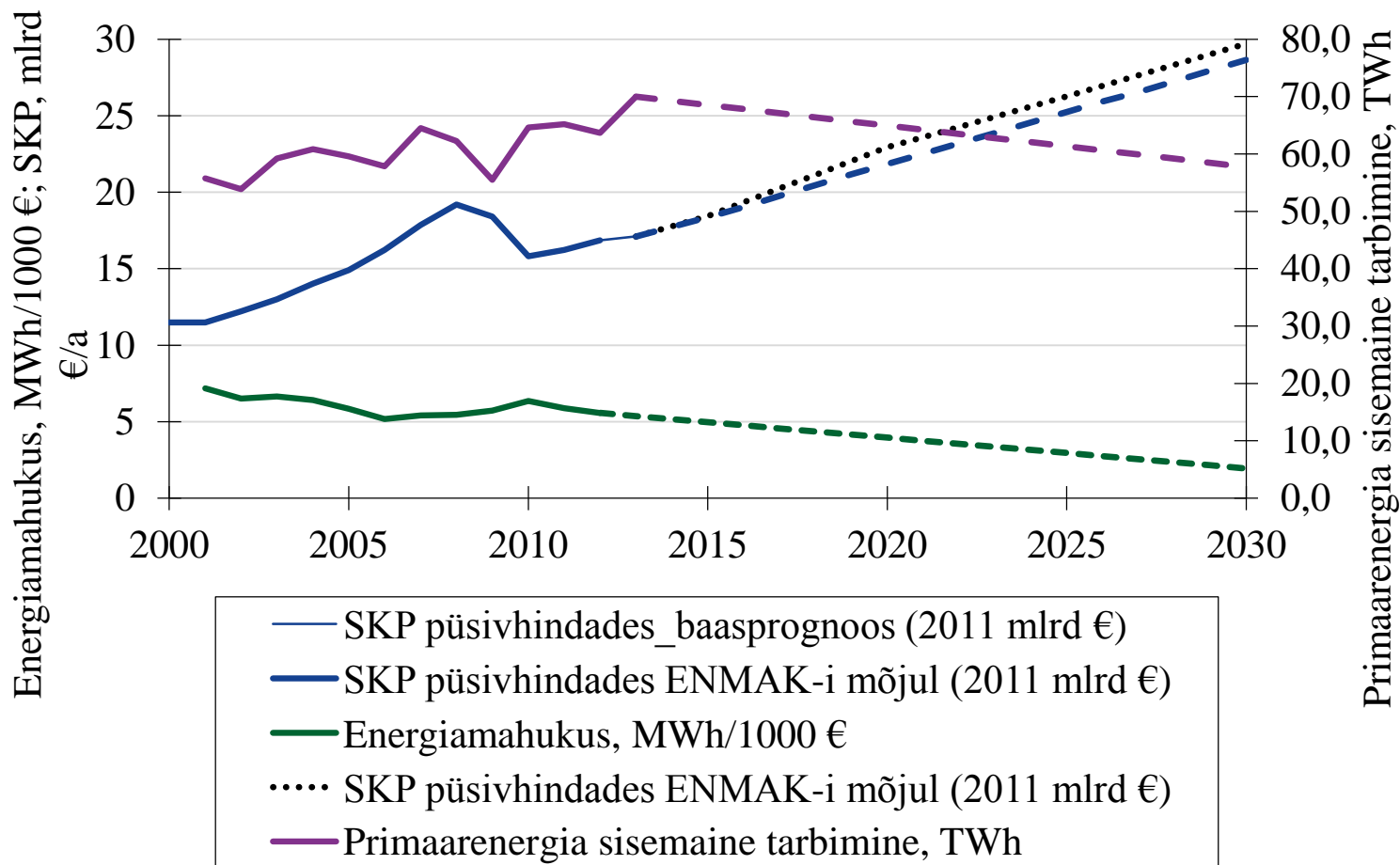

Majandusmõju

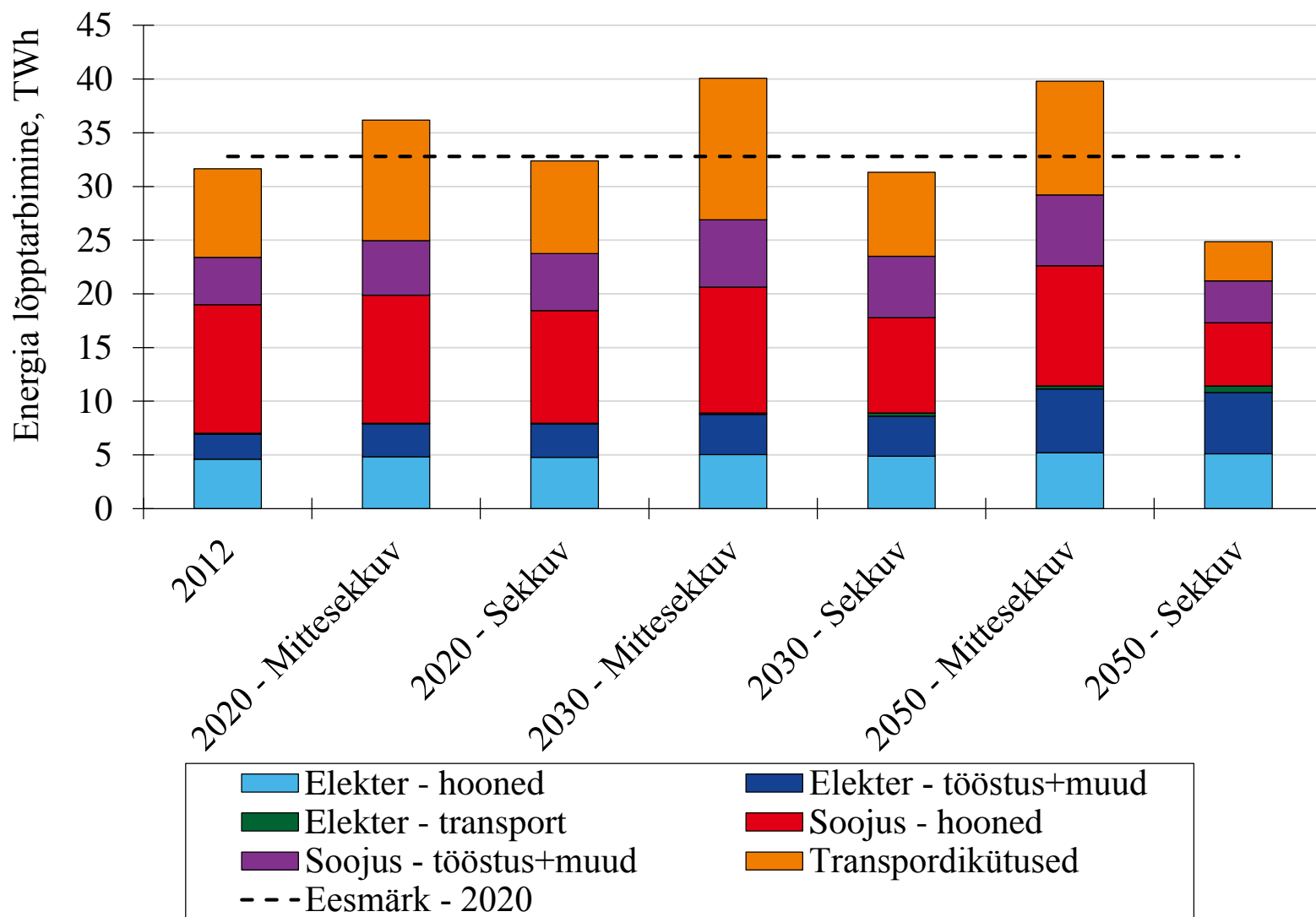
SKP muutus vs baas 2015...2030 mln €

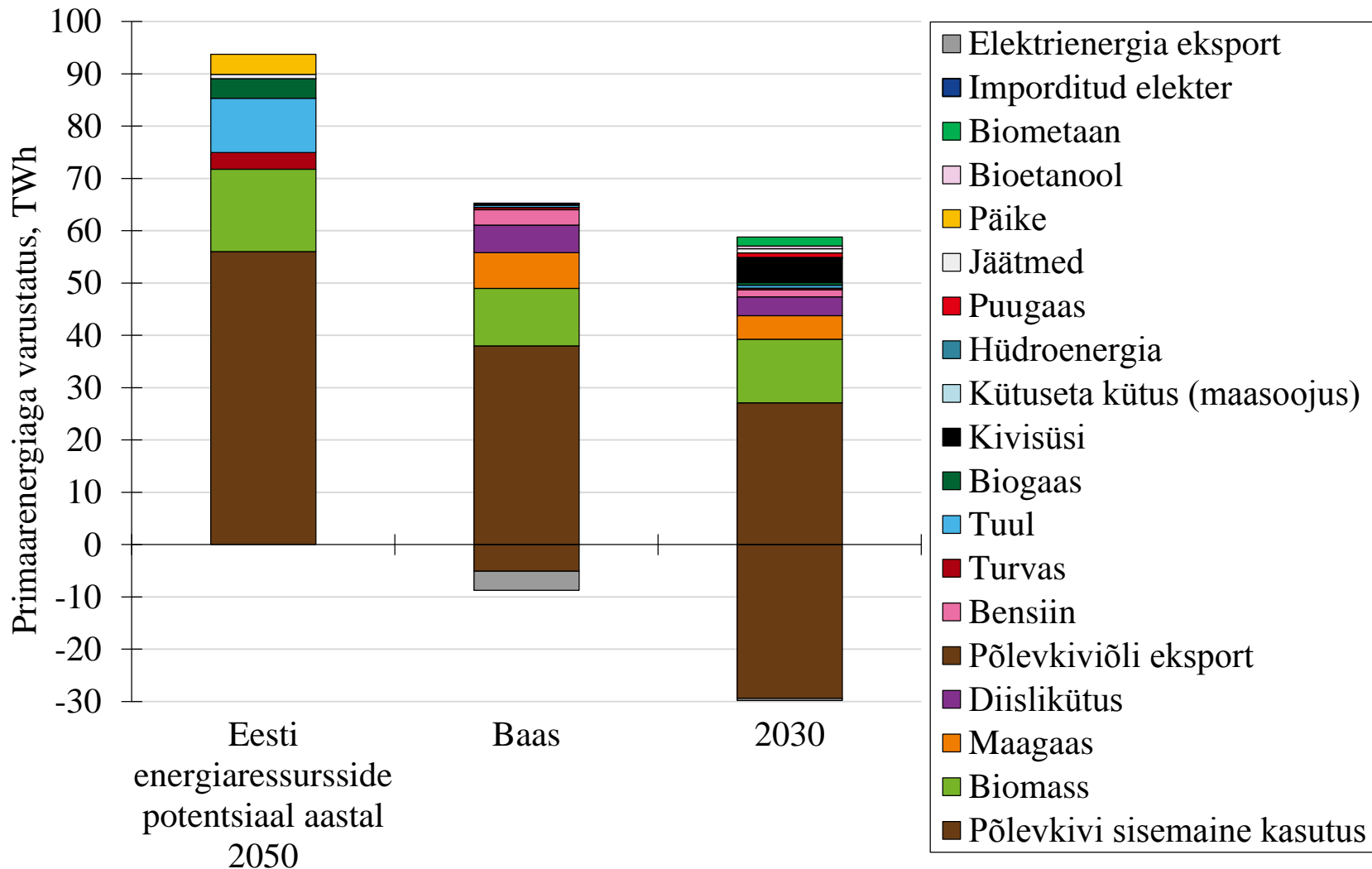
Energiamahukus

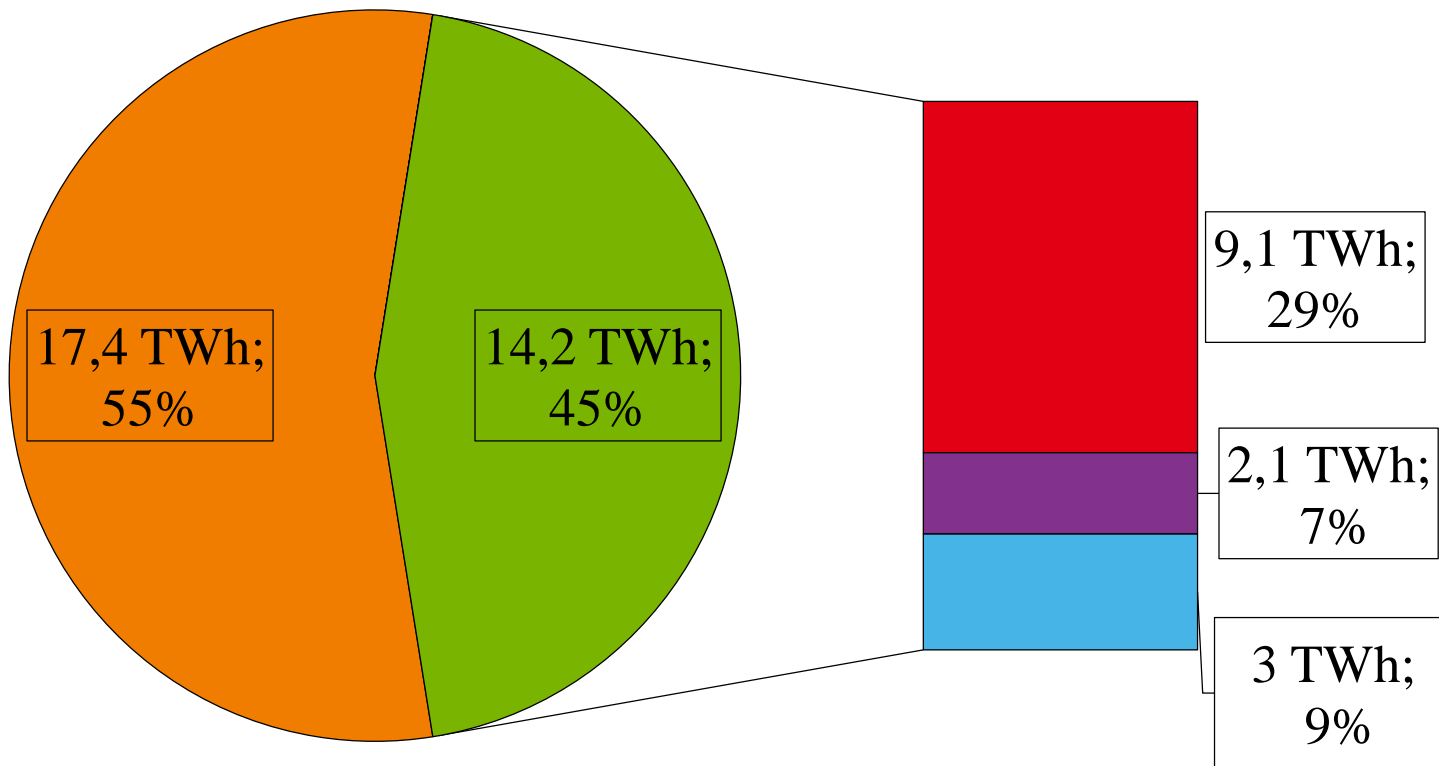
Energia lõpptarbimine

Primaarenergia sisemaine tarbimine

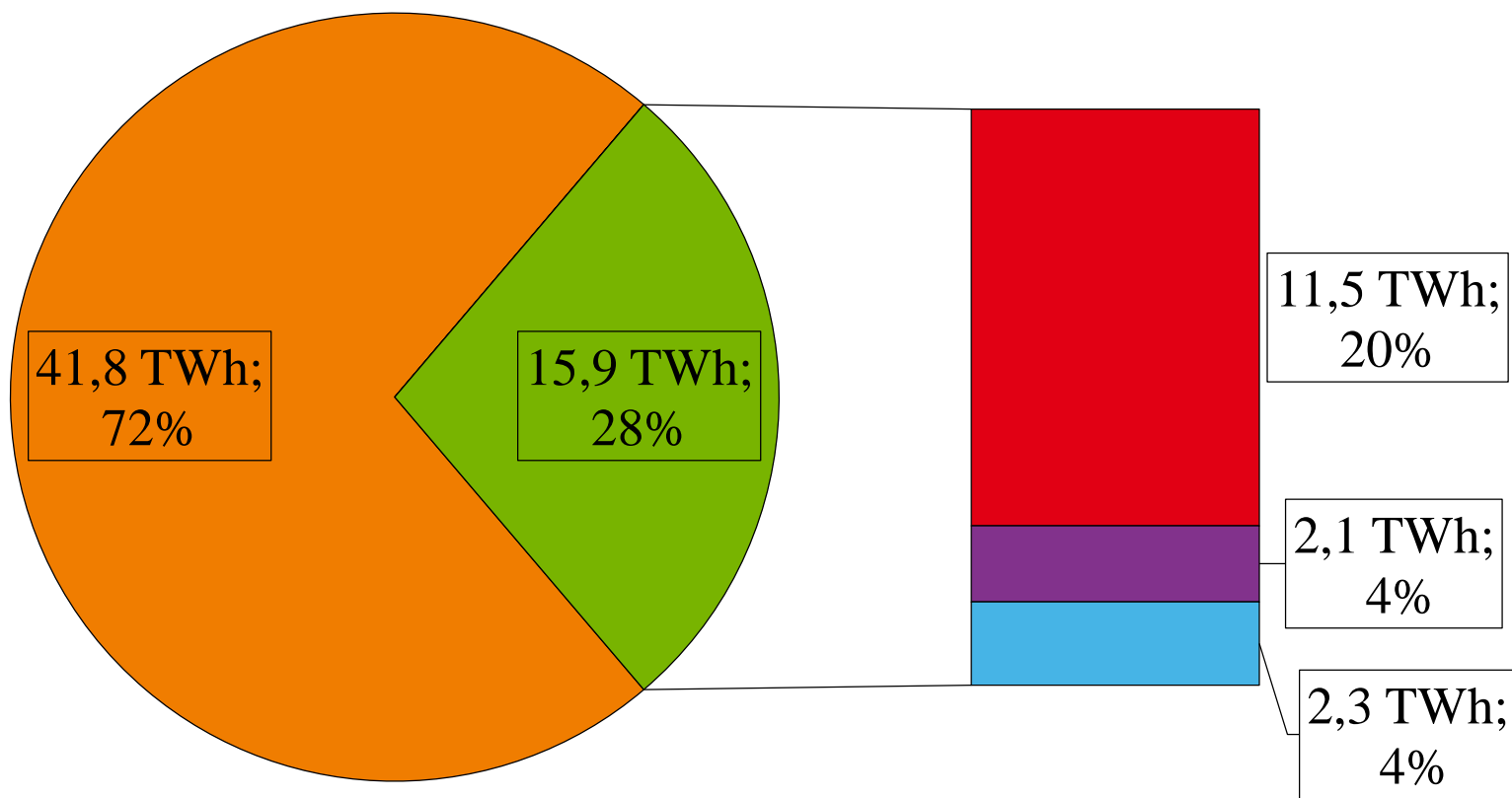

Taastuvenergia - lõpptarbimine

■ Fossilkütused ■ Soojus ■ Transport ■ Elekter (sh koostootmine)

Taastuvenergia - primaarenergia

■ Fossilkütused ■ Soojus (sh koostootmine) ■ Transport ■ Elekter

KHG

